



Miljøministeren

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for de miljømæssige konsekvenser af, at regeringen har besluttet at etablere massegrave med mink i Danmark? Og vil ministeren samtidig kommentere de miljømæssige konsekvenser af de alternative muligheder, der eventuelt har været undersøgt?

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Thomas Danielsen (V), Jacob Jensen (V) og Erling Bonnesen (V). Talens længde ca. 10 minutter.

Svar

1. Indledning

Tak for spørgsmålene.

Vi befinder os i en ekstraordinær og alvorlig situation. På meget kort tid har Fødevarestyrelsen skullet bortskaffe store mængder døde corona-smittede mink. Under normale omstændigheder ville Fødevarestyrelsen sende døde mink fra smittede besætninger til et forarbejdningsanlæg.

Men fordi mængden er så stor, oplyser Fødevarestyrelsen, at der ikke er kapacitet nok. Den næstbedste mulighed ville være afbrænding på et affaldsforbrændingsanlæg. Men det er ikke praktisk muligt pga. sikkerhedsforanstaltninger ved håndtering af smittede mink.

Derfor har Fødevarestyrelsen vurderet en række alternativer og nået frem til, at det er nødvendigt at nedgrave nogle af de døde mink. Fødevarestyrelsen har givet tilladelse til at nedgrave minkene under betingelser, som betyder at det ikke går ud over folkesundheden eller dyresundheden.



Det centrale for mig som miljøminister, at vi også i denne ekstraordinære situation passer godt på miljø og natur. Det vender jeg tilbage til.

2.Svar på juridiske spørgsmål

Jeg vil gerne starte et lidt andet sted. Næmlig de juridiske kritikpunkter, som er omtalt i medierne og af spørgerne.

Fødevarestyrelsen vurderede, som sagt, at det bedste alternativ vil være at nedgrave minkene. I den forbindelse var der også behov for at afklare hjemlen til at kunne foretage nedgravning.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der er lovhjemmel efter Miljøbeskyttelsesloven paragraf 19 stk. 5 til udstedelse af bekendtgørelse om nedgravning af pelsdyr efter miljøbeskyttelsesloven.

Der er bl.a. konkret blevet rejst spørgsmål om, hvorvidt nedgravningen af døde mink kræver, at der skal være indgået aftaler med kommunerne jf. bekendtgørelsens henvisning til Fødevarestyrelsens veterinære beredskabsplan. I bekendtgørelsen henvises der dog til de *miljømæssige retningslinjer* i den veterinære beredskabsplan. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at de miljømæssige retningslinjer i beredskabsplanen alene vedrører hensyn til drikkevandsboringer og jordforhold og ikke aftaler med kommunerne.

Samtidig skal det pointeres, at der alene sker nedgravning af døde mink på statslige arealer. Når nedgravningen sker på statslige arealer efter bekendtgørelsen, er det Miljøstyrelsen der er myndighed og ikke kommunerne. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at der ikke er pligt for miljømyndighederne i disse situationer til at indgå aftaler med kommunerne.

Det er vigtigt for mig, at det juridiske grundlag er i orden, og med



den kritik, der har været, har jeg bedt ministeriet om at kigge på det og få undersøgt, hvad der er op og ned.

Uanset jura så har det været et uskønt forløb. Jeg vil gerne gøre det helt klart, at jeg helst havde set en proces, hvor vi fra statslig side i langt højere grad havde været i dialog med de berørte kommuner. Jeg er dog blevet informeret om, at kommunerne blev informeret telefonisk og via et brev fra Miljøstyrelsen. Hvis det ikke er sket, er det naturligvis dybt beklageligt, og selv om det er sket, er det tydeligt, at det ikke har været godt nok. Jeg havde meget gerne set en bedre inddragelse af kommuner og borgere ifb. de hastende beslutninger.

Der er ingen tvivl om, at hvad der skal ske fremadrettet, skal ske i tæt dialog med både Holstebro og Viborg Kommune. Miljøstyrelsen mødes med dem til en teknisk gennemgang i næste uge. Jeg har også selv drøftet sagen med de to borgmestre.

Et andet juridisk kritikpunkt er gået på, at de to nedgravninger ikke har gennemgået en miljøvurdering efter Miljøvurderingsloven.

Her er det vigtigt at bemærke, at der ikke har været krav om gennemførelse af miljøvurdering eller screening efter miljøvurderingsloven. Efter anmodning fra det daværende Miljø- og Fødevareministerie og med hjemmel i miljøvurderingslovens §4, stk. 1, har forsvarsministeren undtaget de konkrete projekter fra miljøvurderingsloven under henvisning til et civilt beredskabsformål.

Jeg er dog bekendt med, at Fødevarestyrelsen som bygherre alligevel har besluttet at igangsætte en frivillig miljøvurdering af de to nedgravninger.

Ved en miljøvurdering (VVM) vil det blive mere indgående analyseret, hvad den specifikke effekt af nedgravningen vil være. En sådan vurdering sikrer, at der gennemføres en grundig analyse af



de forskellige miljøpåvirkninger, og den giver et bedre overblik over evt. konsekvenser af de gennemførte projekter. Samtidig inddrages offentligheden, og der sikres åbenhed om de foretagne vurderinger og overvågningsforanstaltninger.

3. Sikring af miljøhensyn

Og nu til fokus på de miljømæssige konsekvenser af nedgravning af smittede døde mink.

For at tage de nødvendige miljømæssige hensyn har Fødevarestyrelsen inddraget Miljøstyrelsen som er tilsynsmyndighed. Miljøstyrelsen har foretaget en screening af de natur, miljø- og drikkevandsmæssige risici for de to udpegede nedgravningsområder på Forsvarets arealer i henholdsvis Holstebro og Karup.

I vurderingerne har Miljøstyrelsen blandt andet set på forholdet til fredskovsarealer, Natura 2000-områder, §3-beskyttet natur, drikkevand, overfladevand og grundvand.

Når det kommer til vores grundvand, vil jeg gerne understrege, at beskyttelsen af det danske grundvand og dermed drikkevand er helt centralt for regeringen og for mig som minister.

Miljøstyrelsen vurderer, at de pågældende graveområder ikke udgør en risiko for forurening af drikkevandet. Miljøstyrelsen har sikret sig, at arealerne ikke befinder sig i umiddelbar nærhed af drikkevandsboringer eller oplande, hvorfra drikkevandet indvindes. Miljøstyrelsen har desuden sikret sig, at der er en minimumsafstand på 300 meter til private drikkevandsboringer og -brønde.

Det er vigtigt, at vi passer på vores vandmiljø. Det tror jeg også, at spørgerne kender min klare holdning til.

Miljøstyrelsen har vurderet, at der på det foreliggende grundlag ikke forventes en akut påvirkning af vandløb og søer. Da det



imidlertid er usikkert, hvorvidt der vil opstå forurening af overfladevand, har Miljøstyrelsen igangsat overvågning i områderne og føre løbende tilsyn med graveområderne. Miljøstyrelsen har også igangsat forureningsundersøgelser af det terrænnære grundvand, der kan strømme fra nedgravningsstederne til vandløb og søer.

Miljøstyrelsen blev den 16. november oplyst, at der desværre var gravet render til aflivede mink for tæt på Boutrup Sø ift. Miljøstyrelsens forsigtighedshensyn om et afstandskrav til søen på 300 meter. Styrelsen kunne på tilsyn den 18. november konstatere forholdet og fik opmålt gravestederne den 20. november. Som Fødevareministeren også allerede har sagt, så er det både dybt beklageligt og meget ærgerligt.

Fødevarestyrelsen afklarer nu med Miljøstyrelsen, hvordan situationen håndteres bedst muligt og hvilke muligheder der kan bringes i spil. Jeg er interesseret i at alle muligheder undersøges, herunder om det er muligt at grave mink op og håndtere dem miljømæssigt fornuftigt efterfølgende evt. ved forbrænding.

For mig er det vigtigt, at der handles hurtigt og at vi hurtigt finder den bedst mulige løsning så borgerne i lokalområdet trygt kan bruge søen til rekreative formål.

Myndighedernes samlede vurdering er dog, at der ikke er sundhedsmæssige risici for borgerne. Dels fordi der ikke indvindes drikkevand i områderne, og dels fordi der bruges et desinfektionsmiddel ved nedgravningen.

I forholdt til naturhensyn så har Miljøstyrelsen bl.a. sikret sig, at de udpegede områder ikke ligger i eller tæt på Natura 2000-områder, at der ikke er registreret §3-beskyttet natur på arealerne, hvor der graves og at arealerne ikke er omfattet af fredskovspligt.



Miljøstyrelsen har oplyst, at de af Forsvaret oplyste graveområder er uden for relevante beskyttelseslinjer i forhold til søer, åer og fortidsminder i naturbeskyttelsesloven.

Miljøstyrelsen har også tjekket, at der ifølge Naturdata.dk hos Danmarks Miljøportal hverken er registeret bilag IV-arter, rødlistede arter eller fredede arter på gravefelterne ved Holstebro og Karup.

4. Miljømæssige konsekvenser ved alternative muligheder for bortskaffelse af mink

Som nævnt tidligere, så ville Fødevarestyrelsen normalt bruge andre metoder til at skaffe sig af med døde mink. Nedgravning af mink har ikke været styrelsens førstevalg. Men på grund af det store antal døde mink, har der ikke været kapacitet nok hos forarbejdningsanlægget. Derfor er der undersøgt en række alternativer.

Fødevarestyrelsen har undersøgt muligheden for afbrænding på et forbrændingsanlæg. I denne sammenhæng er smittede mink klassificeret som klinisk risikoaffald (sygehusaffald). Flere danske forbrændingsanlæg har tilladelse til at modtage mindre mængder af dette risikoaffald. Anlæggene har særlige krav til modtagelsen og bortskaffelsen af dette affald for at undgå smittefare. Hvis minkene skal indfyres på disse anlæg, vil det derfor kræve meget håndtering og om-emballering, og den opnåelige kapacitet er lille.

Fødevarestyrelsen og Miljøstyrelsen har desuden undersøgt, om de smittede mink kunne forbrændes på et almindeligt forbrændingsanlæg og indfyres sammen med det øvrige affald. Dette vil i givet fald være i strid med miljøgodkendelsen for anlæggene og dermed ikke muligt.

Fødevarestyrelsen og Miljøstyrelsen har sammen med Politiet i regi af den Nationale Operative Stab (NOST) også afsøgt forskellige



muligheder for mellemoplagring af døde mink, fx i container, skib eller pram, gyllebeholdere, ligesom at man har undersøgt muligheden for i en periode at opbevare mink på et fast underlag, der kunne sikre, at der ikke forekom nedsivning. Dette har myndighederne dog fravalgt at gå videre med i første omgang, blandt andet som følge af udfordringer med den hurtige forrådnelsesproces set i forhold til tidskrævende godkendelsesproces.

Fælles for alternativerne er, at de alle blev vurderet behæftet med praktiske/logistiske udfordringer ift. tidsaspekter og udførelsen i sammenhæng med at sikre sig mod smitterisiko. Miljøeffekterne er derfor ikke grundigt vurderet.

Men som tidligere nævnt, så bliver alle muligheder nu genbesøgt.

5. Afslutning

Jeg vil gerne afslutte med at understrege, at jeg godt forstår bekymringen blandt borgerne i de berørte kommuner.

Jeg er meget opmærksom på, at kommuner og borgere efterspørger mere information om nedgravningen og de påvirkninger, den kan give. Jeg har derfor bedt Miljøstyrelsen om at opdatere deres hjemmeside med relevante informationer samt at række ud til kommunerne og informere fagligt om beslutningerne.

Det er en svær sag – både med komplicerede tekniske og juridiske forhold. Derfor vil jeg også gerne indbyde udvalget til en teknisk gennemgang, hvis der er interesse for det.

Tak for ordet.